

BIO MŮŽE BÝT I MASO aneb CESTA K BIOUHERÁKU

„V současné době 850 milionů lidí vykazuje nadváhu, zatímco 800 milionů lidí hladoví, přičemž ročně asi 30 000 dětí hladem umírá... Potraviny živočišného původu spotřebovávají velké množství krmiv rostlinného původu, což ve svém důsledku představuje neekonomické využívání potravin...“

Lubomír Nátr: Fotosyntetická produkce a výživa lidstva, 2002

Vzhledem k výše uvedené citaci by se zdálo, že tzv. živočišná výroba – chov hospodářských zvířat pro jejich maso je přežitkem. Dokonce se někomu chov zvířat jako takový může zdát neekologický. Vždyť dnes i malé dítě ví, že jeden hektar uživí deset vegetariánů, ale jen jednoho „masožravce“. Je to způsobeno tím, že při tvorbě masa živočichů dochází k ztrátám živin krmivem přijímaných. Takže takové prase musí sežrat čtyři kilogramy obilí, aby o jeden kilogram přibralo na váze. Tento přírůstek je ale včetně kostí, vnitřností a ostatních nepoživatelných částí. Na odchov zvířete je spotřebováno také mnoho další energie a materiálů. I to by se dalo vyčíslit ve ztracených hektarech pro produkci potravin. Po započítání těchto vstupů bude na jedné straně řízek o váze 200 gramů a na straně druhé ty čtyři kilogramy obilí. Otázkou je i to, zda má člověk právo chovat zvířata, aby je následně usmrtil a snědl.

Jak si tedy ekologický chovatel může vůbec svoji činnost odůvodnit?

Správný biohospodář musí určitě zohledňovat pokud možno veškeré aspekty svého chování v dlouhodobém horizontu. Pokusím se proto na tuto otázku odpovědět.

Doba, kdy nás tato planeta donutí počínat si rozumně a šetřit či maximálně využívat zemědělskou půdu (ovšem bez zatěžování životního prostředí), se nezadržitelně blíží. Potom asi bude hříchem krmít potravinou jiného tvora pro jeho maso. Toto nastane v hori-

zontu desítek či spíše (doufám) stovek let. Je asi každému jasné, že se bude do této doby „nového desatera“ maso vesele konzumovat. Uspíšit tento proces můžou člověkem způsobené extrémní „úlety“, jako bylo BSE (nemoc šílených krav) způsobené zkrmováním kadáverů či globální ekologická katastrofa. Nikdo neumí dnes odhadnout, jaký vliv budou mít třeba genetické manipulace. I tak nás pravděpodobně ještě čeká pár desítek let „normálního života“, než na to přijde většina lidí, nebo než dojde trpělivost přírodě.

Mají zvířata chovat konvenčním způsobem?

Vždyť konvenční způsob zemědělského hospodaření sám o sobě přispívá k devastaci této planety. Nechci vyjmenovávat jeho veškeré negativní aspekty, ale vztáh-

O ČEM PŘEMÝŠLÍ CHOVATEL A FARMÁŘ

Josef Sklenář

nu jeho vliv k zásadnímu problému výživy zvětšujícího se lidstva. Konvenční – průmyslové zemědělství – devastuje naše životní prostředí, a to i konvenční chov zvířat. Zemědělci díky globalizaci

Spokojenost na obou stranách plotu

podílejí, společně s průmyslem, na možné globální katastrofě. Asi nemá smysl, rozepisovat se o životních podmínkách zvířat, která jsou celoživotně chována v podmínkách, které vyhovují lidem, ale ne jim.

Naproti tomu ekologické chovy se řídí přísným zákonem zaručujícím jim mnohem přijatelnější a přirozenější podmínky. Vzhledem k tomu, že my, lidé, jsme na vrcholu potravinové pyramidy, veškeré škodliviny v potravinách se v nás koncentrují. Proto tento zákon omezuje množství a druhy cizích látek vstupujících do potravinového řetězce.

V rostlinné výrobě to jsou především umělá hnojiva, která jsou nahrazena chlévkým hnojem, kompostem z organických zbytků, zeleným hnojením či používáním rostlin poutajících vzdušný dusík (leguminózy). Dále je namísto postřiků upřednostňována mechanická či biologická ochrana. Velice důležité je správné střídání plodin, tak aby se preventivně zamezilo vzniku chorob rostlin, jejich zaplevelení či napadení škůdci.

Výhody souběhu rostlinné a živočišné produkce

Dosáhnout širokého spektra plodin je ale problémem i pro většinu biozemědělců, pěstujících pouze rostliny pro biopotravinu. Sortiment těchto plodin, které lze v určitých regionech efektivně, v konkurenci plodin pocházejících z úrodnějších oblastí, pěstovat, je

Josef Sklenář se synkem

produkují v určité oblasti pouze takové potraviny, které dobře prodají. Ostatní potraviny se dovážejí i z velkých vzdáleností. Přes oceány dovážejí bohužel i krmiva pro zvířata.

Téměř žádný evropský konvenční velkochov zvířat se dnes neobejde bez extrahovaných sójových bobů. Ty se většinou dovážejí z Ameriky. Ne všichni si uvědomují, že tato sója je již převážně GMO. V našich podmínkách zatím převážně pěstujeme pouze obiloviny a řepku. Výsledkem je velice špatný osevní postup. Ten se dá udržet pouze za pomoci enormního používání chemikálií. I v mnoha dalších případech se běžné zemědělské praktiky spolu-

Pokračování na str. 15 ➔